

Bilag 7.

DE SAMVIRKENDE DANSKE
LANDBOFORENINGER

København, den 23. januar 1970

Med de foreliggende lovforslag er stillet forslag om at nedsætte lånegrænsen til 40 pct. for lån til landbrug i kredit- og hypotekforeninger, og samtidig begrænses løbetiden for sådanne lån til højst at andrage 30 år.

De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger må på det skarpeste protestere mod denne forringelse af realkreditmulighederne i landbruget.

Forudsætningen for det udbredte *selveje* i dansk landbrug har været etableringen af et veludbygget realkreditsystem, som har gjort det muligt for unge landmænd med en beskedent egenkapital at etablere sig på rationelle bedrifter. I landbokommissionen er der et overvejende flertal for også i fremtiden at søge selvejet bevaret som det fremherskende, og kommissionen udtaler i den betænkning, der er under trykning, at det med forøgelsen af landbrugsbedriftenes størrelse og det voksende behov for, at de unge landmænd bruger en stadig større del af deres tid til uddannelse, vil være af helt afgørende betydning for selvejets bevarelse, at der ikke sker nogen forringelse af adgangen til og vilkårene for realkredit i landbruget. Der bør derfor alene af denne grund tages særlige hensyn til landbruget, hvis der af helt andre grunde skal gribes ind i adgangen til organiseret realkredit.

Landboorganisationerne er naturligvis enig i, at der bør gøres noget for at stimulere det lave kursniveau og dermed nedbringe den høje rente, men i valget af midler hertil må man vende sig mod *årsagen* til de herskende tilstande. Det i forhold til efterspørgslen alt for store udbud af obligationer er ikke kommet fra landbruget, men fra boligsektoren, der via boligforsikringsordning og skattefradragret m. v. ikke er særlig rentefølsom. Landbrugets andel i de nystiftede obligationslån i kredit- og hypotekfore-

ninger og reallånefonds er således fra 1960 til 1968 faldet fra 23 pct. til 11 pct. I denne opgørelse er *ikke* medtaget obligationslån i kommunekreditforeninger og skibskreditfonden.

På denne baggrund forekommer det urimeligt, når visse dele af boligbyggeriet efter lovforslagene stilles gunstigere end landbruget såvel med hensyn til lånegrænser som løbetider — navnlig når det sammenholdes med Det økonomiske Råds påpegning i efteråret 1969 af det farlige for betalingsbalancen i at understøtte de beskyttede hjemmemarkedserhverv — herunder boligsektoren — på eksporterhvervenes bekostning. De foreslåede indgreb understreger imidlertid yderligere boligsektorens beskyttelse på de konkurrenceafhængige erhvervs bekostning.

Nedsættelsen af den maksimale lånegrænse til 40 pct. i kredit- og hypotekforeninger mod hidtil henholdsvis 60 og 75 pct. betyder, at landbruget i større omfang end hidtil må finansieres gennem Landbrugets Realkreditfond, hvor lånegrænsen er 70 pct. Dette indebærer, at de fremtidige låntagere i større udstrækning end hidtil må optage serielån i stedet for annuitetslån, hvorved afdragsbyrden i lånets første løbetid vil blive væsentligt forøget. Dette vil være en meget alvorlig belastning for de unge og yngre landmænd med lille egenkapital, som netop har brug for at få en så lille afdragsbyrde som muligt i de første år efter ejendomsøvertagelsen.

Med hensyn til lånenes *løbetid* skal henvises til den af realkreditkommissionen netop afgivne betænkning, hvor det foreslås at sidestille landbruget med udlejningsbyggeriet, d. v. s. med en maksimal løbetid på 40 år. Kommissionen anfører (betænkning side 115 øverst) „at det forhold, at der ikke afskrives på jorden, gør det naturligt, at i hvert fald